

Herinrichting Ooijse Graaf

Meer waarde voor natuur, landbouw,
recreatie en klimaatadaptatie

Oktober 2021



Naar een natuurlijke klimaatbuffer met natuur, recreatie en landbouw

Iedereen laten genieten van een Ooijse Graaf met gevarieerde natuur. Een gebied waar we verdroging kunnen tegengaan en waarin rietmoeras en andere flora en fauna een nieuwe kans krijgt. Een gebied waarin de verschillende functies die in het gebied samenkomen met elkaar worden verbonden én versterkt. Dat is wat we in de Ooijse Graaf willen realiseren.

K3 en ARK Natuurontwikkeling hebben de handen ineengeslagen om samen met de omgeving te komen tot een plan voor herinrichting van de Ooijse Graaf. Een plan voor het realiseren van een gebied waarin natuur, recreatie, klimaatadaptatie en landbouw hand in hand gaan.

ARK Natuurontwikkeling is een particuliere natuurorganisatie die onderzoek verricht en initiatieven neemt voor natuurbescherming en natuurbeheer, binnen maar ook buiten Nederland. ARK is aanjager van wilde natuur. Ze werkt aan uitgestrekte, robuuste en dynamische natuurgebieden, waar natuurlijke processen hun gang mogen gaan.

De K3 organisatie is een veelzijdig bedrijf. Met haar ondernemingen werkt K3 aan landschappen voor de toekomst. Dat doet ze onder andere

door (bouw)grondstoffenwinning (zand, grind en klei). Door middel van deze grondstoffenwinning ontwikkelt K3 nieuwe natuur- en recreatiegebieden.

De afgelopen tijd zijn er vele constructieve gesprekken gevoerd met de bewoners en agrariërs van de Eindjeshof, Kraaienhof, Kappelhof, met de Thornsche Molen en met overheden. Zo zijn we gekomen tot een plan voor herinrichting van de Ooijse Graaf. In deze brochure vertellen we u graag meer over een nog mooiere Ooijse Graaf waar mens en dier straks van kunnen genieten.

Hartelijke groet,

Jan Willem van de Kamp
Directeur K3

Jos Rademakers
Directeur ARK Natuurontwikkeling



Het wordt mogelijk om in het gebied te wandelen



Het gebied is de afgelopen tientallen jaren verruigd

Wat is er aan de hand in de Ooijse Graaf?



Landbouwpercelen, enkele woningen en een beperkte hoeveelheid natuur, dat tref je aan in het gebied 'de Ooijse Graaf'. Aan de oostzijde bestaat de natuur uit een rand verdroogd rietmoeras met enkele plassen. Het waterpeil gaat er van nature op en neer met de waterstand in de naastgelegen rivier de Waal en door regenval. Van oudsher houdt het waterschap het peil voor de landbouw laag.



Droogte

Het voorjaar en de zomer worden droger. Daardoor moet de landbouw steeds meer beregenen, wat tot nog meer verdroging leidt. Van het najaar tot en met het vroege voorjaar wordt het grondwater minder aangevuld door regenval en hoge rivierwaterstanden dan mogelijk is. Dat komt omdat er een relatief laag peil wordt aangehouden door het Waterschap. Een groot deel van het water wordt afgevoerd. Dier- en plantensoorten die een waterrijke omgeving nodig hebben, hebben hier last van.

Water vasthouden is van groot belang

Door in de Ooijse Graaf het grondwaterpeil te laten stijgen, kan er meer water worden opgeslagen in de bodem. Zo functioneert de Ooijse Graaf als een natuurlijke klimaatbuffer langs de Waal. Meer water vasthouden in de Ooijse Graaf is van groot belang voor herstel van de natuur.



Ruimte voor landbouw én recreatie

Daarbij is het wel belangrijk dat er oplossingen komen voor de landbouw om 'natschade' te voorkomen. Een oplossing kan zijn om de laaggelegen landbouw te verschuiven naar hoger gelegen landbouwpercelen buiten de Ooijse Graaf. Het voordeel is dat de vrijkomende percelen benut kunnen worden voor nieuwe natuur.



Ambities koppelen en doelen realiseren



K3 en ARK Natuurontwikkeling hebben hun ambities gekoppeld: herstel en uitbreiding van de natuur met oplossingen voor de landbouw. Dit wordt gecombineerd met de Ooijse Graaf als natuurlijke klimaatbuffer. Hiermee geven wij invulling aan Europese (Natura 2000) en provinciale (Gelders Natuurnetwerk) natuurambities.

ARK heeft de beschikking over subsidies en donaties voor natuurherstel. K3 levert haar bijdrage door middel van een tijdelijke zandwinning. Tijdelijke zandwinning past op twee manieren bij de natuurontwikkeling voor de Ooijse Graaf:

- Rietmoeras kan zich alleen ontwikkelen in natte gebieden. Natte gebieden kunnen worden gerealiseerd door het afgraven van grond, waardoor er zones met ondiep open water ontstaan. In deze ondiepe zones kan rietmoeras zich ontwikkelen.
- Ook kunnen de bestaande plas Kraaijenhof en de nieuwe plas die ontstaat een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling en het behoud van het rietmoeras. In tijden van droogte zorgen de twee plassen er namelijk voor dat het rietmoeras met water gevoed kan worden. Het nieuwe moerasgebied zal in combinatie met de huidige plas en de nieuw te creëren plas de loop van de oude Waalbedding nog beter zichtbaar maken in het landschap.

Samen werken aan de Ooijse Graaf

Het inrichtingsplan zoals in deze brochure geschetst is tot stand gekomen in nauwe afstemming tussen ARK, K3, een ecologisch adviseur, waterschap Rivierenland én de directe omgeving. Ook in de komende periode blijven we het gesprek voeren met alle betrokkenen en we nemen de ideeën die wij daarbij ontvangen zo veel als mogelijk mee in de verdere planvorming.





“ Als we er met alle betrokken partijen de schouders onder zetten, kunnen we hier iets heel moois realiseren ”

Al vele jaren is Frank Saris verbonden met de natuur. Hij studeerde biologie, was directeur van Sovon Vogelonderzoek, voorzitter van de Vogelwerkgroep Nijmegen, WetlandWacht van de Vogelbescherming en drie jaar geleden promoveerde hij aan de Radboud Universiteit Nijmegen over het leven en werk van natuurbeschermers Victor Westhoff. “Ik zie mezelf ook als natuurbeschermers. Ik probeer invloed uit te oefenen op mijn eigen omgeving. Maar ik ben niet iemand die de barricade opgaat. Ik ben onderzoeker, ik richt me op de feiten.”

Rietmoeras ontwikkelen is zó belangrijk voor de biodiversiteit



Frank Saris
Natuurbeschermers in hart en nieren



Verdroging als groot gevaar

De afgelopen jaren zag Frank met eigen ogen de Ooijse Graaf verdrogen. “Ik ben onderzoeker, maar hoefde niet veel onderzoek te doen om te concluderen dat het gebied steeds droger wordt. Je ziet het aan de wilgen. Ze zijn helemaal verdroogd en aan het afsterven. En het zat hier vol met brandnetel. Dan weet je genoeg. Een heel onwenselijke situatie als je kijkt naar planten en dieren.”

De oplossing heeft Frank ook al: “Het waterpeil in het gebied moet omhoog. Maar dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Daarvoor zijn nu wat stappen gezet. De eerste stap was om in de boerderij te gaan wonen waar ik nu woon. Drie jaar geleden belde stichting ARK me op dat de boerderij waarin ik nu woon te koop kwam, samen met 30 hectare moeras. Dat hebben we in gezamenlijkheid gekocht: ik de boerderij met een aangrenzend stukje moeras, ARK de rest van het moerasgebied. Van mijn stukje moeras ga ik ook geen tuin maken. Dat moet weer moeras worden. Ik wil het rietmoeras hier terug hebben. Dat is zó belangrijk voor de biodiversiteit.”

Verhoging van het waterpeil

Het waterpeil verhogen is de belangrijkste voorwaarde om rietmoeras te kunnen ontwikkelen. “We hebben daar de afgelopen tijd met het waterschap over om tafel gezeten. Ik ben overigens niet de enige die graag het waterpeil omhoog wil krijgen hoor. Ook verschillende agrariërs hebben die wens. Het is in alle opzichten belangrijk voor het gebied. Het afgelopen jaar is het waterpeil trouwens al wat gestegen. Dat is goed nieuws. We weten overigens niet hoe dat precies is gekomen. Daar wordt nu onderzoek naar gedaan. Wellicht heeft het waterschap het stuwte in het gebied iets hoger afgesteld.”

Rietmoeras als magneet voor bijzondere soorten

Maar waarom richt Frank zich op het rietmoeras? “Het is een zeer schaars en enorm kwetsbaar habitatype met een aantal heel zeldzame broedvogelsoorten. Het rietmoeras met zijn bijzondere bewoners als de roerdomp, de woudaap en de grote karekiet zoals die hier ooit zaten is ook de reden dat het Natura2000-gebied is geworden. Er ligt vanuit Europa een opdracht om die soorten hier weer terug te krijgen. Dat kan alleen met vitaal rietmoeras. En in de slipstream van deze zeldzame vogelsoorten komen er andere soorten mee.”

Kers op de taart

Een beter ingerichte Ooijse Graaf zal volgens Frank verder bijdragen aan het succes. “Het waterpeil lijkt wat hoger. Laten we hopen dat dat blijvend is. En meer water in de vorm van een plas met flauwe, brede oeverzones creëert een extra schil. Dat is de kers op de taart. Dat kan heel succesvol gaan worden. Alles bij elkaar geeft het een geweldige uitgangssituatie om het moerasgebied substantieel te vergroten.”

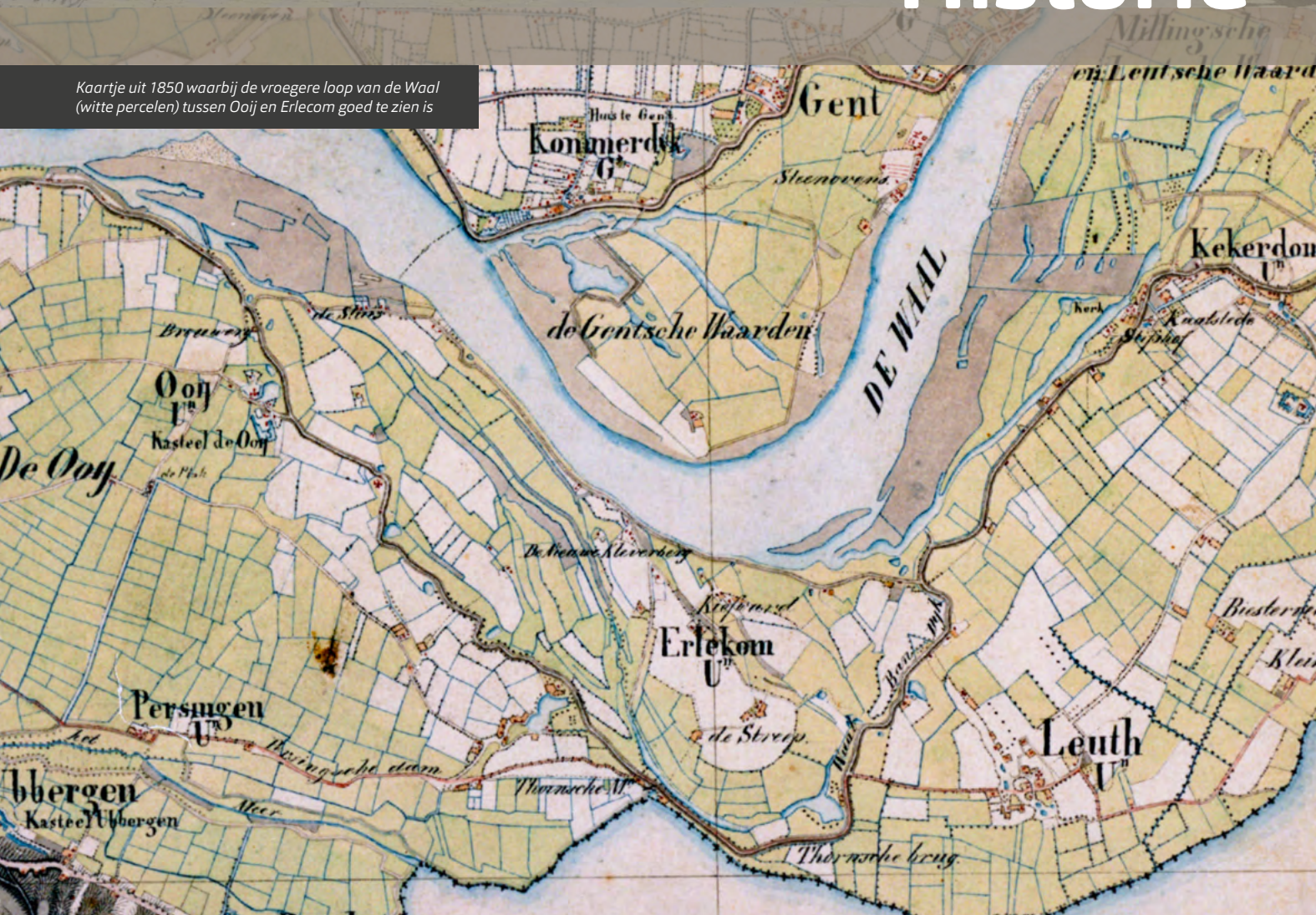
De schouders eronder

Frank droomt van een mooie toekomst voor de Ooijse Graaf. “Als we er met alle betrokken partijen de schouders onder zetten, kunnen we hier iets heel moois realiseren. Er liggen hier zulke mooie kansen! In de verdroogde zone vond je tot voor kort hoge brandnetels. Nu wordt een deel van die zone door het wat hogere waterpeil weer gekoloniseerd door rietmoerassoorten. En er staat valeriaan, watermunt en holpijp. Als je holpijp ziet, is dat een goede indicator dat er schoon kwelwater omhoog komt. Schoon water is belangrijk voor de ontwikkeling van waterriet. Maar het is ook goed voor vele vissoorten en voor de bever, de das en de otter. Nu moeten we met z'n allen doorpakken!”



Historie

Kaartje uit 1850 waarbij de vroegere loop van de Waal (witte percelen) tussen Ooij en Erlecom goed te zien is



Roerdomp

De Waal was een zandrivier, vol zandbanken en eilanden, met geulen die zich voortdurend verlegden. Van de 10e tot 12e eeuw werden er dammen en dijken gebouwd. Dat zorgde ervoor dat de rivier vanaf die tijd min of meer op dezelfde plek bleef liggen. Tot circa 1600 was de Ooijse Graaf de hoofdbedding van de Waal.

Rond 1870 is door het ophogen van de Erlecomse Dam van zomerkade tot winterdijk de Erlecomse Polder met de Ooijse Graaf binnendijs gebied geworden. Het waterpeil werd vanaf dat moment beter gestuurd en daarmee werd het gebied erg geschikt voor de landbouw.

Rond dezelfde tijd begon de baksteenindustrie met de winning van klei, en in de loop van de 20e eeuw is de klei in vrijwel de hele Erlecomse polder afgegraven. Omdat de dikste kleipakketten in de voormalige Waalbedding lagen, is onbedoeld de oude rivierloop weer in het landschap zichtbaar geworden in de vorm van plassen. Een deel van de plassen is nu rietland, andere diepe delen bleven open water. De meeste kleiputten zijn de laatste jaren echter uitgegroeid tot wilgenstruweel en bos. Ook is een groot deel van het gebied in gebruik gebleven als landbouwgebied.

Moerasgebied

De Ooijse Graaf heeft een historie als moerasgebied. In de jaren '60 en '70 kende het gebied vele soorten moerasvogels. De rietzanger, roerdomp, snor, watersnip, grote karekiet, bruine kiekendief, woudaap en sprinkhaanzanger waren veel geziene vogels. En ook de otter kwam veel voor in het gebied.

De laatste tientallen jaren is het rietmoeras in Nederland, en dus ook in de Ooijse Graaf, erg achteruit gegaan. Verdroging is daarvan de belangrijkste oorzaak. Dit heeft er ook voor gezorgd dat vele moerasvogels en ook de otter het gebied verlieten.



Het nog aanwezige rietmoeras

De Ooijse Graaf anno nu



Op dit moment bestaat de Ooijse Graaf uit landbouwgronden en grotendeels verdroogd rietmoeras. Het verdwijnen van het waterriet en de toename van land door veranderende hydrologische omstandigheden heeft ertoe geleid dat kenmerkende moeras- en rietvogels en de otter vrijwel verdwenen zijn uit het gebied.



De Ooijse Graaf is momenteel nog wel het broedgebied voor onder meer de dodaars, ijsvogel en waterral. Ook heeft de zwarte stern hier sinds het aanleggen van broedvlotjes weer haar plek. Daarnaast is er 's winters een toenemend aantal zilverreigers, klapeksters en houtsnippen te vinden. Naast de vier algemeen voorkomende amfibieën (bruine kikker, gewone pad, groene kikker en kleine watersalamander) komen ook de meer bijzondere kamsalamander en rugstreeppad in de Ooijse Graaf en omgeving nog voor.

Een gesloten gebied

De Ooijse Graaf is op dit moment niet tot nauwelijks toegankelijk. Het verruigde rietmoeras en andere begroeiing maken de Ooijse Graaf tot een gesloten gebied. Alleen vanaf de dijk is er (enigszins) zicht op het gebied.



Thornsche Molen

Ten zuiden van de Ooijse Graaf staat de Thornsche Molen; een poldermolen die hier sinds de 15e eeuw heeft gestaan, maar door een dijkdoorbraak en de Tweede Wereldoorlog is verdwenen. In 2016 is de herbouwde molen geopend. De molen bevat onder andere een restaurant en een terras en is daarmee het perfecte begin- en/of eindpunt van een wandeling of fietstocht.

Meer waarde door combineren van functies

Porseleinhoen (foto Jelle de Jong)

Het huidige moerasgebied van de Ooijse Graaf is aangewezen als Europees beschermd natuurgebied. Vanuit Natura 2000 (het Europese netwerk van beschermde natuurgebieden) is het doel gesteld om meer rietmoeras van goede kwaliteit te ontwikkelen. Daaraan willen we in de Ooijse Graaf een bijdrage leveren. Ook willen we de beleving van het gebied versterken en de verschillende functies in het gebied (natuur, recreatie en landbouw) met elkaar verbinden en versterken.

Ontwikkeling van rietmoeras

Het waterpeil is één van de sleutelfactoren als het gaat om de ontwikkeling van duurzaam rietmoeras. Door het insnijden van de rivier is de bodem van de rivier lager komen te liggen en zakt het water ongeveer een halve meter dieper weg dan in de jaren '80. Dat betekent dat ook de Ooijse Graaf sneller droog valt. Het moerasgebied valt vaak al in het voorjaar droog.

Voor herstel en ontwikkeling van rietmoeras zijn voldoende hoge voorjaarspeilen van belang. Daarom willen we het water in de Ooijse Graaf op een hoger peil vast gaan houden. Door de ontwikkeling van het rietmoeras willen we verdwenen diersoorten laten terugkeren in het gebied, waaronder de grote karekiet, roerdomp, woudaapje en de otter. Ook gaan we in overleg met de Vogelbescherming. Zij gaan ons adviseren over hoe het gebied geschikt gemaakt kan worden voor onder andere het porseleinhoen. Daarnaast willen we het rietmoeras fors uitbreiden. En we willen een natuurverbinding maken met de Millingerwaard, zodat dieren én planten kunnen profiteren van migratiemogelijkheden.

Klimaatbuffer

Wanneer uit onderzoek blijkt dat het -met respect voor andere belangen- mogelijk is, dan vragen we het waterschap om het

grondwaterpeil hoger af te stellen. Dus dat het gemaal in het gebied zo wordt afgesteld dat er minder snel water uit het gebied wordt weggepompt. Dan kan de Ooijse Graaf bij hoogwater meer water vasthouden en blijft er langer water staan. De natuur profiteert van dit extra water.

Nieuw wandelpad

De Ooijse Graaf is nu afgesloten en wordt gedeeltelijk omringd door de doorgaande weg. Om het gebied toegankelijk te maken, willen we een wandelroute creëren vanaf de Thornsche Molen. We onderzoeken nog hoe die wandelroute er precies kan gaan uitzien. Wandelaars kunnen straks in ieder geval genieten van plekken met open water, rietvelden en vergezichten. We creëren doorkijkjes richting plas Kraaijenhof en een rust- en uitkijkpunt met informatie over de ontstaansgeschiedenis van dit bijzondere gebied.

Landbouw

De bovengrond die vrijkomt bij het graven van de nieuwe plas wordt gebruikt om enkele naastgelegen landbouwgronden op te hogen, zodat ze bij een hoger waterpeil bruikbaar blijven voor de landbouw. Ook zal een deel van de landbouw worden opgeschoven naar percelen buiten de Ooijse Graaf.

Historie zichtbaar maken

De nieuwe plas die door zandwinning wordt gecreëerd, wordt zo aangelegd dat deze samen met de al aanwezige plas Kraaijenhof de oude meander (de vroegere loop van de Waal) meer zichtbaar maakt in het landschap. De vormgeving van de aan te leggen zandwinplas wordt afgeleid uit de meanderboog zoals te zien is op historische kaarten, zoals het kaartje op pagina 2.



“Ook agrarische functie zeker mogelijk laten blijven”

“Mensen zeggen vaak: óf je bent boer, of je bent gericht op de natuur. Allebei kan niet. Dat is hoe tegenwoordig de beeldvorming in elkaar steekt. Ik vind dat een enorme misvatting. Want het hoeft elkaar niet te bijten. We leven niet op een eiland. Er wordt wat van iedereen verwacht. Het is mooi dat ik nu de kans krijg om te laten zien dat het ook anders kan.” Aan het woord is Charles Jeuken, landbouwer middenin de Ooijse Graaf.

Ondernemen is aanpassen aan wat er gevraagd wordt



Charles, je hebt een duidelijke mening over hoe moderne landbouw eruit zou moeten zien...

“Haha, nou ik denk dat je je moet aanpassen aan wat er gevraagd wordt. Dat geldt voor alles en iedereen, dus ook als je agrariër bent. Je hebt maatschappelijk draagvlak nodig. Heb je dat niet, dan kun je hoog en laag springen maar dan heb je geen kansen meer om te ondernemen. Natuurlijk staat je agrarische bedrijf altijd voorop; er moet altijd een verdienmodel zijn. Maar dat kan ook samengaan met investeren in de omgeving. Er wordt meer van je verlangd dan alleen produceren. Dat je als boer meer samen met de omgeving gaat werken. Met de natuur, en de mensen eromheen. Want we moeten het samen doen. Zo zie ik het.”

En hoe geef je daar zelf invulling aan?

“Ik kijk naar hoe ik zo goed mogelijk in een natuurlijke omgeving kan ondernemen. Ik heb nu op een stukje grond een bloemrijke akkerrand neergezet. Dat heeft twee functies. Ten eerste krijgen bijen daar voedsel van, en ten tweede trekken de bloemen veel natuurlijke vijanden aan van de insecten die ik niet op m'n gewassen wil. Voor mij is het ook goed om te onderzoeken hoe dat werkt. Zijn er op de kant waar ik dat heb ingezaaid minder



Charles Jeuken
Agrariër in de Ooijse Graaf

ongewenste insecten dan verderop op het perceel? Ik doe nu ook mee met Living Lab onderzoeken van de Universiteit van Nijmegen. Zij gaan de biodiversiteit meer meetbaar maken. Daar lever ik graag een bijdrage aan.”

Hoe kijk je naar de Ooijse Graaf?

“Met gepaste trots kan ik wel zeggen dat mijn familie al vele generaties heeft bijgedragen aan deze buitengewoon mooie omgeving. Ik vind het een van de mooiste gebieden van Nederland. Maar er is wel dringend onderhoud nodig, anders verlandt het en verdwijnt de typerende afwisseling van waterriet, water en groen. Vroeger ging ik op bepaalde plekken schaatsen. Daar stond altijd water. Nu zijn er steeds meer plekken waar ook in de wintermaanden weinig of geen water staat. Dat is zonde. Door op de juiste manier te investeren kun je de continuïteit van dit mooie gebied waarborgen en kunnen maatschappelijke en natuurlijke processen zich nog blijven ontwikkelen.”

Welke rol zie je daar voor jezelf in?

“Ik heb hier nogal wat natuurgrond liggen, dus sowieso wil ik graag faciliteren dat mensen van het gebied kunnen genieten. Maar ook dat ik kan laten zien dat

ik als agrarische ondernemer ook de inspanning lever voor de natuur. Dat is denk ik de toekomst. Ik heb een landbouwbedrijf in een mooie natuurlijke omgeving. Dat geeft ook hele mooie kansen. De Ooijse Graaf zit in mij verankerd. Ik wil voor nu en in de toekomst het beste voor mijn bedrijf en voor dit gebied.”

Wat is je wens voor de toekomst?

“Dat we met alle partijen op een constructieve manier met elkaar om blijven gaan. Dat we elkaar respecteren zodat partijen als ARK kunnen zeggen: we hebben er mooie natuur bij gekregen. Maar dat er ook iets in zit voor de agrariërs in het gebied. Dat iedereen straks kan zeggen: het is een mooi project, zonder beperkingen. Dat vind ik heel belangrijk en daar wil ik graag aan bijdragen.”

En over de toekomst gesproken: je zoons werken al hard mee in het bedrijf...

“Haha, ja ik vind het mooi om te zien hoe ze nu helpen en meedenken. Natuurlijk denk ik ook na over de verdere toekomst, over de continuïteit van het bedrijf. Mijn zoons zijn allebei potentiële boeren. Maar wat hun keuze gaat worden, moeten ze uiteraard zelf bepalen. Ze moeten het vanuit zichzelf willen.”

Inrichtingsplan

1 Nieuw aan te leggen plas

We leggen een nieuwe plas aan die samen met plas Kraaijenhof de oude Waalmeander zichtbaar maakt. Het ontwerp van de plas zorgt daarbij voor optimale ontwikkelingsmogelijkheden voor rietmoeras, het behoud van de landbouwfunctie in het gebied en de mogelijkheid om te wandelen.

2 Bestaand rietmoeras

Waardevol rietmoeras dat een goede basis biedt voor de ontwikkeling tot kwalitatief goed rietmoeras.

3 Herstel verdroogd rietmoeras

Verdroogd en verruigd rietmoeras herstellen we door het kappen van wilgenstruwelen, het afgraven van toplagen en het verwijderen van kleidammen. Op deze manier ontstaan er weer betere condities voor optimaal rietmoeras.

4 Nieuw aan te leggen rietmoeras

Het bestaande rietmoeras in de Ooijse Graaf wordt met 13,5 hectare uitgebreid. Daarnaast wordt er gezocht naar een locatie voor nog eens 4,5 hectare rietmoeras.

5 Ophogen voor landbouw

Het rietmoeras heeft baat bij hogere grondwaterstanden dan dat op dit moment het geval is. Om tegelijkertijd ook goede landbouwgrond te behouden, hogen we de landbouwgronden wat op.

6 Aanleggen kade

Door een kade tussen de nieuwe plas en het rietmoeras kan er in droge periodes gecontroleerd water in het rietmoeras worden gebracht. Daarmee gaan we verdroging van het rietmoeras tegen.

7 Nieuw aan te leggen pad

We willen een wandelroute creëren vanaf de Thornsche Molen. We onderzoeken nog hoe die wandelroute er precies kan gaan uitzien.

8 Vogelkijkhut

Het rietmoeras trekt veel (zeldzame) vogelsoorten aan. We realiseren een vogelkijkhut van waaruit de vogels goed te bekijken zijn.

9 Verbinding met Millingerwaard

Al jaren leeft er bij natuurorganisaties de wens om de Millingerwaard te koppelen met de hoger gelegen stuwwal. Dit plan voorziet in een verbinding waar ook de buitendijks grazende runderen gebruik van kunnen maken. Door middel van een binnendijkse hoogwater vluchtplaats kunnen de runderen jaar rond in het gebied van de Millingerwaard verblijven.

10 Bestaande plas (Kraaijenhof)

De bestaande plas Kraaijenhof gaat samen met de nieuwe plas de contouren van hoe de Waal van circa 1300 tot 1600 liep goed in beeld brengen. Plas Kraaijenhof wordt betrokken in het plan zodat het hele gebied zich optimaal kan gaan ontwikkelen.



“Vraagstukken waar we in heel Nederland mee te maken hebben, komen hier bij elkaar”

Vijf jaar geleden besloten de broers Ap en Wim Hilhorst samen met hun partners Myriam en Sjannie op zoek te gaan naar een plek om bij elkaar te wonen. Toen ze op de dijk stonden en boerderij de Kraaijenhof en de bijbehorende plas zagen, waren ze meteen verkocht. “En nu genieten we elke dag meer van dit gebied. Er komt hier zoveel samen; natuur, landbouw, klimaatuitdagingen. Het is geweldig om te zien hoe iedereen hier de handen ineen slaat om er in alle opzichten een nog mooier gebied van te maken. En wij mogen daar middenin wonen.”

Met elkaar kun je hier iets moois creëren



Wim en Sjannie en Ap en Myriam
Wonen aan de oevers van de Kraaijenhofse plas



Een droom in vervulling

Vijf jaar geleden hadden Ap en Myriam het idee om buitenaf te gaan wonen. Ap: “We woonden met heel veel plezier in Nijmegen. Maar het idee om buitenaf te gaan wonen trok ons steeds meer. Wel wilden we graag in de omgeving van Nijmegen blijven wonen. De Ooijpolder was voor ons de natuur. We gingen er regelmatig fietsen. En Myriam zei altijd al dat ze graag nog eens in de Ooijpolder zou willen wonen.”

Ook Wim en zijn vrouw Sjannie hadden het idee om ‘ergens buiten’ te gaan wonen. Sjannie: “En toen zei Myriam tijdens een familie-etentje ineens: zullen we anders met z’n vieren iets zoeken? En nu zitten we op deze unieke plek! We wonen er nu een jaar maar sturen elkaar nog elke avond foto’s van de zonsondergang bij het water. Dat we hier terecht zijn gekomen, is geweldig.”

Myriam: “En het is ook niet bij ons vieren gebleven. We wonen hier straks met twaalf mensen. De grote boerderij hebben we opgedeeld in vijf verschillende woonhuizen. Dat was vanaf het begin ons idee.”

Respect als sleutel

Op de vraag waar ze het meest van genieten, zijn ze eensgezind: het geweldige landschap waar ze iedere dag in wakker mogen worden. Wim: “En dat wordt elke dag mooier. Aan alle kanten die ruimte, het uitzicht. Fantastisch!” Sjannie: “En al dat leven om ons heen. We horen zoveel vogels en we zien zwanen en reeën.”

Maar ze zien ook de uitdagingen waar het gebied voor staat. Ap: “Vraagstukken waar we in heel Nederland mee te maken hebben, komen in dit relatief kleine gebied bij elkaar: Hoe we omgaan met de natuur, met de gewenste biodiversiteit en de manier waarop we in Nederland landbouw bedrijven. Als ik zie hoe onze buurman Charles Jeuken als landbouwer z’n enorme best doet om z’n bedrijf goed te runnen, met oog voor zijn omgeving, heb ik daar veel respect voor. En na een uurtje heb praten met Frank Saris, een andere buurman, voel ik me een leek. Geweldig wat hij weet over de natuur en hoe hij zich inzet voor biodiversiteit. Op het oog zijn het misschien tegenovergestelde belangen, maar als je goed met elkaar in gesprek blijft en elkaar respecteert zoals ik dat bij die mannen zie, kan er juist ook iets heel moois uit voortkomen.”

Myriam ziet ook kansen voor kleinschalige recreatie: “Er fietsen hier veel mensen over de dijk, en ik weet dat ze in Erlecom bezig zijn met het Erlecommetje, een wandelroute door dit gebied. Ook voor de mensen die hier komen recreëren zou het leuk zijn wanneer er nog meer wandel- of struinmogelijkheden komen.”

Van mooi wonen naar prachtig wonen

De stellen zien de mogelijkheden om het gebied nog verder te ontwikkelen. Wim: “Het is mooi dat alle betrokken partijen samen zijn gekomen. Dat samenspel maakt de ontwikkeling denk ik ook mogelijk voor iets moois en toekomstbestendigs. Begrip voor elkaar hebben en houden is daarbij het meest belangrijk. En daarnaast heb ik ook nog wel een ultieme droom: dat de Kraaijenhof nog wordt opengesteld voor runderen en paarden die in de uiterwaarden lopen. Dat zou ik helemaal geweldig vinden.” Ap: “Door het plan zoals het er nu ligt, kan het alleen maar mooier worden. Er wordt niet zomaar een gat gegraven, maar er wordt met een aansprekende natuurorganisatie en bewoners gekeken naar het totaalplaatje. Ik denk dat er een mooi evenwicht kan ontstaan tussen natuurherstel, de agrarische functie en recreatie. We wonen hier nu al mooi. Straks wonen we hier prachtig!”



Contact

Wij kijken ernaar uit om dit plan samen met alle betrokken partijen en met de omgeving verder vorm te gaan geven.

Heeft u vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze brochure? Wij staan u vanzelfsprekend graag te woord. U kunt contact opnemen met:

- **Koen Akkerman**

Projectleider K3
k.akkerman@k3.nl
06 12 51 22 96

- **Anke Dielissen**

ARK Natuurontwikkeling
anke.dielissen@ark.eu
06 10 65 62 69





Wanraaij 2
6673 DN Andelst
Postbus 200
6660 AE Elst (Gld)
Tel. 024 348 88 00
info@k3.nl
www.k3.nl



Molenveldlaan 43
6523 RJ Nijmegen
Tel. 06 20 44 97 81
info@ark.eu
www.ark.eu